Konferansa Hizira Kurdî

Banghişt

Rêzdar,
Konferansa hizira kurdî bi mebesta venasîna hizira kurdî û netewexwaziya ji dûr u hizira kurdî u serbixweyî bi rêve diçe.

Bêguman îro qeyraneka hizrî Bizava Rizgariya Kurdistan vegirtiye. Em dixwazin di vê konferansê de çareseriyan dest nîşan bikin.
Beşdarbûna we konferansa me dewlemend dike.

Roj: 06.08.2022

Cih: Kurdische Gemeinschaft Rhein/Sieg-Bonn e.V.
Lindenstraße 58, 53721 Siegburg

Desteya amadekariya konferans
22 Tem 2022

Welt kurdische Organisation (WKO) e.V.
Postfach 100223
45002 Essen

info@welt-kurdische-organisation.de
www.welt-kurdische-organisation.de

Bankverbindung
Deutsche Skatbank
IBAN: DE26 8306 5408 0004 0971 49
BIC: GENO DEF1 SLR

Konferansa Hizira Kurdî

Roj: 06.08.2022

Rêveber: Niyan Mehmûd û Behroz Ensarî

12:00h - 12:10h	**Gotara vekirinê:** Huseyîn Bexşî
12:10h -13:00h	**Panêla yekem:** **Çarçevek ji bo hizra kurdî** **panelîst:** Dr. Îrfan Mistefa, Gullale Kemanger, Ebdulrehman Kerîm Derwêş
13:00h - 13:15h	**Bêhnvedan**
13:15h -14:00h	**Panela dûyem:** **Reh û rîşal û çavkaniyên hizira kurdî çine?** **panelîst:** Yaşar Ebduselamoğlû, Behmen Tahîr Nerîman, Şino Osman
14:00h - 14:45h	**Bêhnvedan**
14:45h -15:30h	**Panela sêyem:** **Diyaspora - distance nationalisim û hizira kurdî** **panelîst:** Dr. Cebar Qadr, Behzad Xoşhalî, Şano Mato
15:30h - 15:45h	**Bêhnvedan**
15:45h -16:30h	**Panela çarem:** **Diyaspora û stratejiya serbixweyî** **Panelîst:** Hoşeng Osê, Huner Casim
16:30h - 16:45h	**Bêhnvedan**

Rûniştina dawi: xwendina carname
Behzad Xoşhalî, Niyan Mehmûd

Cih: Kurdische Gemeinschaft Rhein/Sieg-Bonn e.V.
Lindenstraße 58, 53721 Siegburg

Welt kurdische Organisation (WKO) e.V.
Postfach 100223
45002 Essen

info@welt-kurdische-organisation.de
www.welt-kurdische-organisation.de

Bankverbindung
Deutsche Skatbank
IBAN: DE26 8306 5408 0004 0971 49
BIC: GENO DEF1 SLR

Reşnivîs

Daxuyanî

Di dirêjahiya dîrokê de serweriya siyasî her çend navên cûda hebûne, lê ramana wê wek xwe maye ku serweriya neteweyê li ser asiman, ax û binaxa xwe nîşan dide. Di sala 1648an de dewleta neteweyî derket holê û piştî Şerê Cîhanê yê Yekem bû forma serdest a serweriya siyasî. Dewleta neteweyî û serweriya siyasî heya di serdema globalization û gerdûnîbûnê de, dîsa jî motorên modernîteyê ne, eger çi guhertinên mezin di warê teknolojî û zanistê de rû dane. Herwisa ti senaryoyek nêzîk tune ku nîşanî me bide ku forma îroyîn a serweriya siyasî wate dewleta neteweyî ji nav biçe.

Dewleta neteweyî her çiqas di wan sedsalan de bi şer, koletî, kolonyalîzm, birçîbûn û hwd hatibe sûcdarkirin jî, lê hîna jî ji hemû tiştên din ên ku bo dabînkirina aştî û azadiyê ji bo mirovan hatine çê kirin, çêtir e.

Di cîhanê de ax, netewe, çand, ziman û dîrok hîn jî para serwerî, hikûmet û desthilatdariyê ne. Netewên bê dewlet di pêşketina siyasî, çandî, civakî û aborî de xwedî para kêm in û bê nasname dihêne hesab kirin.

Aqil, rewişt, siyaset û yasa di çarçoveya dewleta neteweyî de tên pênase kirin û aştiya sivîl jî di vê çarçoveyê de ji bo garantiya jiyaneke xweş tê dîtin.

Bê gûman sêgoşeya îstîqrar, sebir û yekîtiyê wê di hêza netew-dewletê de derdikeve holê.

Netewa Kurd ku ji ber gelek egeran nekariye pêvajoya dewletbûnê biqedîne, divê yan vê pêvajoyê biqedîne yan jî bi qebûlkirina hemû gefan nasnameya xwe ya neteweyî teslîmî qedera nêrînên post-nationalîstî bike. Ev jî dû raman in ku heta niha jî di nav bîrmend û têkoşerên kurd de têne gengeşekirin.

Bi bikaranîna nêrîna aqilê serdestiyê û li ser bingeha analîzên stratejîk, em bawer dikin ku bi temamkirina pêvajoya netew-dewletê û bi şiroveya bijardeyên din, firsend ji xetereyan û destkeft ji mesref zêdetir in.

Nationalism di çarçoveya xwe ya dîrokî de tevgereke îdeolojîk e ku armanca wê yekîtiya civakî û serweriya neteweyî ya neteweyekê di bin yek ala neteweyî de û parastina nasname û yekîtiyê ye. Yanî di avakirin û xurtkirina dewleta neteweyî de îdeolojiya herî xurt e. Lêbelê, nationalism bi taybetî di vê serdemê de, ji bo civakên etnîkî û çandî yên nerazî jî bûye amrazek ku nerazîbûna xwe li hember statûkoyê diyar bikin. Çavkaniyên nerazîbûnê jî dibe ku bi înkarkirina nasnameya çandî, dîskrîmînasyona siyasî, zordestî, an bêpar hîştina aborî ve girêdayî bin.

Di van rewşan de tevgera kêmaran e ku li hember siyaset û kiryarên hukûmeta navendî derdikeve. Di rewşên din de hem ji hêla desthilata siyasî hem jî ji hêla komên civakî ku di bin xetereyê de ne, bersivek e li hember hêza siyasî ya çewsîner.

Nationalismê sê stûnên sereke hene: mafê çarenûsê, serweriya neteweyî û berpirsiyariya navneteweyî.

Welt kurdische Organisation (WKO) e.V.
Postfach 100223
45002 Essen

info@welt-kurdische-organisation.de
www.welt-kurdische-organisation.de

Li vir divê were zanîn ku îradeya mafê çarenûsê ku îro ji bo gelek tevgerên nationalîstî bûye îlhama sereke, rewabûna dewleta çewsîner an jî desthilatdariya dagîrker bi pirsiyarkirin ji îdiaya nûnertiya îradeya netewê dixe ber lêpirsînê.

Eşkere ye ku di navbera du têgînên netewe-dewletê de, yek wekî formek rêxistinbûna siyasî ku tê de mirovên bi nisbet wekhev di dewletek serbixwe de dijîn, û lîstikek siyasî ku tê de welatên mezin û biçûk bi fermî xwediyê heman mafan in, em bi ya yekem bawer dikin.

Em jî di wê baweriyê de ne ku di aliyê negatîf de, siyaseta netewesaziya dagîrkerên Kurdistanê û siyaseta înkarkirina nasnameya kurd têk çûye. Ji aliyê posîtîf de mafê netewa Kurd bo diyarkirina çarenûsa xwe û avakirina dewleta neteweyî mafek xweza û yasayî ye di çarçobeya berpirsiyaretiya navneteweyî de. Ew berxwedana nasnameya miletên wek Kurd e ku bingeha pirensîba navdewletî ya "yekparebûna xakê" xiste bin pirsan de.

Em di wê baweriyê de ne ku rêya herî guncaw ji bo komkirina piraniya Kurdan li dora nêrîna dewleta netewî ew e ku di destpêkê de bi ax, sirûd, al û statuya netewî bawer bikin. Pêvajoyên din hem teorî û hem praktîk jî piştî pejirandina wan çar sitûnan dihêne gengeşe kirin.

Ber bi temamkirina pêvajoya dewleta netewî ya Kurdistanê û serweriya netewî.

Welt kurdische Organisation (WKO) e.V.
Postfach 100223
45002 Essen

info@welt-kurdische-organisation.de
www.welt-kurdische-organisation.de

ڕێکخراوی جیهانی کورد

Akademie
für interkulturelles Miteinander

کۆنفرانسی هزری کوردی

بانگێشتن

بەڕێز،

کۆنفڕانسی هزری کوردی بە مەبەستی باس لە سەر هزری کوردی و نەتەوەخوازی لە دیاسپۆرا و هەروەها هزری کوردی و سەربەخۆیی بەڕێوە دەچێ.

بیگومان لە ئێستادا، بزاڤی ڕزگاریخوازی لە کوردستان بەرەوڕووی قەیرانی فکری بۆتەوە. لەو کۆنفڕانسەدا، دەمانهەوێ لە سەرڕێکارەکانی چونێتی چارەسەری بدوێن.

بەشداریتان کۆنفڕانسەکە دەوڵەمەند دەکات.

ڕۆژ: ٢٠٢٢/٨/٦

کاتژمێر: ١٢ی نیوەڕۆ تا ١٨ ی ئێواری

شوێن:

Kurdische Gemeinschaft Rhein/Sieg-Bonn e.V. Lindenstraße 58, 53721 Siegburg

دەستەی ئامادەکاری کۆنفڕانس

٢٢/٧/٢٠٢٢

Welt kurdische Organisation (WKO) e.V.
Postfach 100223
45002 Essen

info@welt-kurdische-organisation.de
www.welt-kurdische-organisation.de

Bankverbindung
Deutsche Skatbank
IBAN: DE26 8306 5408 0004 0971 49
BIC: GENO DEF1 SLR

کۆنفرانسی هزری کوردی

ڕێکەوت:٦/٨/٢٠٢٢

بەڕێوەبەران: نیان مەحموود و بێهرووز ئەنساری

١٢:٠٠ – ١٢:١٠	گوتاری دەسپێک: حوسێن بەخشی
١٢:١٠ – ١٣:٠٠	**پانێلی یەکەم:** **چوارچێوەیەک بۆ هزری کوردی**
	پانێلیست: دوکتور عیرفان مستەفا، گوڵاڵە کەمانگەر، عەبدولڕحمان کەریم دەروێش
١٣:٠٠– ١٣:١٥	**وچان**
١٣:١٥ – ١٤:٠٠	**پانێلی دووهەم:** **ڕەگ و ریشە و سەرچاوەکانی هزری کوردی کامانەن؟**
	پانێلیست: پاشار عەبدوسەلام ئۆغلۆ، بەهمەن تاهیر نەریمان، شنۆ عوسمان
١٤:٠٠ – ١٤:٤٥	**وچان**
١٤:٤٥ – ١٥:٣٠	**پانێلی سێهەم:** **دیاسپۆرا- ناسیۆنالیزمی دوور و هزری کوردی**
	پانێلیست: دکتور جەبار قادر، بێهزاد خۆشحاڵی، سانۆ ماتۆ
١٥:٣٠ – ١٥:٤٥	**وچان**
١٥:٤٥ – ١٦:٣٠	**پانێلی چوارەم :** **دیاسپۆرا و ستراتێژی سەربەرخۆیی**
	پانێلیست: هوشەنگ ئۆسێ، هونەر جاسم
١٦:٣٠ – ١٦:٤٥	**وچان**

دانیشتنی کۆتایی: خوێندنەوەی جاڕنامە

بێهزاد خۆشحاڵی، نیان مەحموود

شوین: Kurdische Gemeinschaft Rhein/Sieg-Bonn e.V.
Lindenstraße 58, 53721 Siegburg

Welt kurdische Organisation (WKO) e.V.
Postfach 100223
45002 Essen

info@welt-kurdische-organisation.de
www.welt-kurdische-organisation.de

Bankverbindung
Deutsche Skatbank
IBAN: DE26 8306 5408 0004 0971 49
BIC: GENO DEF1 SLR

ڕەشنووس

جاڕنامە

بە درێژایی مێژوو، سەروەریی سیاسی ئەگەرچی ناوی جیاوازی هەبووە، بەڵام ناوەڕۆکەکەی هەر وەک یەک بووە و نەتەوە دەسەڵاتی بەسەر ئاسمان و زەوی و ژێرزەوی خۆیدا بووە. لە ساڵی ١٦٤٨ بەدواوە دەوڵەتی نەتەوەیی پەیدا بوو و لەدوای جەنگی جیهانی یەکەمەوە بەدیاریکراوی سیستەمی دەوڵەتی نەتەوەیی بوو بە فۆڕمی زاڵی سەروەریی سیاسی. دەوڵەتی نەتەوەیی و سەروەری سیاسی، سەرەڕای بەجیهانیبوون و جیهانیسازی، هەنووکەش بزوێنەری مۆدێرنیتەن، و سەرەڕای ئەو گۆڕانکارییە گەورانەی کە لە تەکنۆلۆژیا و زانستدا بەدیهاتوون، بەڵام هیچ دیمەنێکی کورت مەودا دیار نییە کە نیشانمان بدات فۆڕمی هەنووکەیی سەروەریی سیاسی واتە دەوڵەتی نەتەوەیی لەناو دەچێت.

کارنامەی دەوڵەتی نەتەوەیی سەرەڕای ڕەهەندە نەرێنییەکانی وەک شەڕ، کۆیلایەتی، کۆلۆنیالیزم، برسێتی و هتد بەدرێژایی سەدەکان، هێشتا زۆر باشترە لە هەر سیستمێکیتر کە تا ئێستا بۆ دابینکردنی ئاشتی و ئازادی مرۆڤەکان بەدەست هاتبێت.

خاك، نەتەوە، فەرهەنگ، زمان و مێژوو، ئەمڕۆکەش پشکی سەروەری و حکوومەت و دەسەڵاتە لە جیهاندا و نەتەوەی بێدەوڵەت، سەرەڕای مافەکانی مرۆڤ و قانوونی نێودەوڵەتی پشکێکی کەمیان لە گەشەکردنی سیاسی، کولتووری، کۆمەڵایەتی و ئابووریدا هەیەو هێشتا بە بێ ناسنامە هەژمار دەکرێن.

ئەقڵ، ئەخلاق، سیاسەت و یاسا لە چوارچێوەی دەوڵەتی نەتەوەییدا خوێندنەوەی بۆ دەکرێت و ئاشتی مەدەنیش بۆ گەرەنتی ژیانێکی ڕەزامەندانە، هەر لەم چوارچێوەدا دەبینرێت.
گومانیش لەوەدا نییە کە سێیانەی سەقامگیری، پەرەسەندن و یەکگرتوویی لە دەسەڵاتی دەوڵەتی نەتەوەییدا بەرجەستە دەبێت.

نەتەوەی کورد کە بە گەلێک هۆکار تاکوو ئێستا نەیتوانیوە پرۆسەی بەدەوڵەتبوون تێپەڕ بکات، یان دەبێت ئەم پرۆسەیە تەواوبکات یان بە قبوڵکردنی هەموو هەڕەشەکان، ناسنامەی نەتەوەیی خۆی تەسلیمی چارەنووسی بۆچوونە پۆست-ناسیۆنالیستییەکان بکات. ئەمەش دوو ڕوانگەیە کە تا ئێستاش لە نێو بیرمەندان و چالاکانی کورددا مشتومڕیان لەسەرە.
بە سەیرکردنی بیرۆکەی ئەقڵی باڵادەست و لەسەر بنەمای شیکاری ستراتێژی، ئێمە پێمان وایە بە تەواوکردنی پرۆسەی دەوڵەتی نەتەوەیی لە بەرانبەر بژاردنەکانی دیکەدا، دەرفەتەکان لە هەڕەشەکان و دەستکەوتەکان لە تێچووەکان زیاترن.

نەتەوەخوازی لە چوارچێوەی مێژوویی خۆیدا، بزووتنەوەیەکی ئایدۆلۆژییە کە ئامانجی بەدەستهێنان و پاراستنی شوناس و یەکڕیزییە لەڕێگەی یەکگرتوویی کۆمەڵایەتی و سەروەری نەتەوەیی نەتەوەیەک کە لەژێر یەک ئاڵای نەتەوەییدایە. واتە بەهێزترین ئایدۆلۆژیایە لە بنیاتنان و چەسپاندنی دەوڵەتی نەتەوەیی. بەڵام ناسیۆنالیزم بە تایبەت لە سەردەمی هاوچەرخدا، ئامرازێک بووە بۆ پێکهاتە نەتەوەیی یان کولتوورییە ناڕازییەکانیش بۆ دەربڕینی ناڕەزایی خۆیان لە دۆخی ئێستا. هەروەها ڕەنگە سەرچاوەکانی ناڕازیبوون پەیوەندییان بە ئینکاری ناسنامەی کولتووری، هەڵاواردنی سیاسی، سەرکوتکردن، یان بێبەشکردنی ئابووری هەبێت. لەم حاڵەتانەدا ئەوە جووڵەی گرووپە کەمینەکانە کە لە وەڵامی سیاسەت یان کردارەکانی حکومەتی ناوەندیدا سەرهەڵدەدات و لە حاڵەتەکانی تردا وەڵامێکی بەرامبەرە لەلایەن هەردوو دەسەڵاتی سیاسی و گروپە کۆمەڵایەتییەکانی لە ژێر هەڕەشەدا لە وەڵامی دەسەڵاتی سیاسی خۆسەپێن.
ناسیۆناڵیزم هەروەها سێ کۆڵەکەی سەرەکی هەیە کە بریتین لە مافی چارەی خۆنووسین، سەروەری نەتەوەیی و بەرپرسیارێتی نێونەتەوەیی.

Welt kurdische Organisation (WKO) e.V.
Postfach 100223
45002 Essen

info@welt-kurdische-organisation.de
www.welt-kurdische-organisation.de

Bankverbindung
Deutsche Skatbank
IBAN: DE26 8306 5408 0004 0971 49
BIC: GENO DEF1 SLR

لێرەدا پێویستە بە خێرایی ئاماژە بکرێت کە ئەو پاڵنەرەی مافی دیاریکردنی چارەنووس کە هاندەری سەرەکی زۆرێک لە بزووتنەوە ناسیۆنالیستییەکانی ئەمڕۆ بووە، بە پرسیارکردن لە ئیدیعای نوێنەرایەتیکردنی ئیرادەی جەماوەریی نەتەوە، بەرەنگاری شەرعیەتی دەوڵەتی خۆسەپێنەر یان دەسەڵاتی داگیرکەر دەبێتەوە.

ئاشکرایە کە لە نێو دوو تێگەیشتنی دەوڵەتی نەتەوەیی کە یەکیان فۆرمێک لە ڕێکخستنی سیاسییە کە تێیدا مرۆڤە تاڕادەیەک یەکسانەکان لە دەوڵەتێکی سەربەخۆدا دەژین و یارییەکی سیاسی لە وڵاتە جیاوازەکانی کەمینە و زۆرینە کە بە فەرمی یەک مافیان هەیە، پێکەوە دەژین ئێمە بڕوامان بە چەمکی یەکەم هەیە.
ئێمە هەروەها پێمان وایە لە لایەنە نەرێنییەکەوە، سیاسەتی نەتەوەسازیی حکومەتە دەسەڵاتدارەکانی کوردستان و سیاسەتی نکوڵیکردن لە شوناسی کورد و سیاسەتی بەستەڵەکی قووڵ شکستیان هێناوە، لە لایەنە ئەرێنییەکەشدا مافی نەتەوەی کورد بۆ چارەی خۆنووسین بۆ بنیاتنانی دەوڵەتی نەتەوەیی یان ناسیۆنالیزم لە خوارەوە، مافێکی سروشتی و یاساییە لە چوارچێوەی بەرپرسیارێتی نێودەوڵەتیدا و ئەوە بەرخۆدانی شوناسی نەتەوەکانی وەک کورد بووە کە بنەمای یاسای نێودەوڵەتیی "یەکپارچەیی خاک"ی خستۆتە ژێر پرسیارەوە.

ئێمە لەو بڕوایەداین کە گونجاوترین شێواز بۆ کۆکردنەوەی زۆرینەی کورد لە دەوری ئایدیای دەوڵەتی نەتەوەیی، بڕوابوونی سەرەتایی بە خاک، سروود، ئاڵا و ستاتۆی نەتەوەییە و قۆناغەکانی دیکە بە تیۆری و پراکتیکەوە دوای قبووڵکردنی ئەم چوار کۆڵەکەیە گفتوگۆیان لەسەر دەکرێت.

بەرەو تەواوکردنی پرۆسەی دەوڵەتی نەتەوەیی کوردستان و سەروەری و باڵادەستی نەتەوەیی

Welt kurdische Organisation (WKO) e.V.
Postfach 100223
45002 Essen

info@welt-kurdische-organisation.de
www.welt-kurdische-organisation.de